

2425. 25. Jan. 1894: 2. Beh. af Finansloof. f. 1894—95. (Kultusminist.) 2426

forstaa, at Tilskuddene ere saa uheldig fordelte, som de ere, for det er jo gaaet med disse Tilskud, som det er gaaet med Tilskuddene til vore Forfattere: de have været Genstand for Handel i Finansudvalget i tidligere Aar. Det har været saadan — det ved man jo — at en Mand eller en Gruppe har haft en eller to Realskoler, der skulde med, og andre have haft andre Realskoler, og saa have de byttet og handlet, og jo mere Indflydelse en Mand har haft i Finansudvalget og i Tinget, des større Tilskud have netop de Realskoler faaet, som han særlig har interesseret sig for. Men nu skulde saa alt det forandres. For 3 Aar siden tog Finansudvalget saa Arbejdet op for at hidbringe bedre Regler for Fordelingen af dette Tilskud: det var i Samlingen 1891—92. Naar Finansudvalget tager en saadan Opgave op, betvivler jeg slet ikke, at det ærede Udvalg arbejder paa det af alle Kræfter, og Udvalget arbejder da, men det kom ingen Vegne til 2den Behandling. Det udsatte saa Sagen til 3dje Behandling, saa haabede man at finde ud af det. Det kom igen til 3dje Behandling og sagde da til os, at alt skulde blive ved det gamle, det havde været umuligt at klare dette store Spørgsmaal. Saa i Fjor, i Samlingen 1892—93, tog Udvalget Sagen igen op. De 15 Medlemmer plus den højtærede Minister sled og slæbte i dette Spørgsmaal for at bringe en fornuftig Ordning til Beje, og man maa indrømme, at naar 16 af Landets dygtigste Mænd tage et saadant Spørgsmaal op for at faa noget ud af det, maa det være al Udsigt til, at nu maa det ogsaa nok lykkes; men paa den anden Side maa jeg ogsaa indrømme, at det er et Spørgsmaal af overordentlig Vanskelighed. Jeg nævner dette netop, fordi disse 16 Mænd til Trods for al deres Umage ikke fik noget ud af det i forrige Samling. Ved 2den Behandling var Udvalget ikke færdigt, og til 3dje Behandling heller ikke. Det hele skulde blive ved det gamle, men næste Aar, saa skulde der tages fat. „Næste Aar“ — det er denne Samling. Og nu har det højtærede Udvalg arbejdet i denne Samling — arbejdet med fuld Kraft, det betvivler jeg ikke — og hvad er saa Resultatet blevet? Ja, Resultatet er blevet dette, at Udvalget kommer og siger til os,

at en Sag af en saa overordentlig Betydning har ikke kunnet lade sig gøre færdig i tre Aar, det er absolut nødvendigt at have tre Aar til dertil! Dette Forslag, som er stillet fra Udvalget, gaar i Virkeligheden ud paa, at denne Sag stilles i Bero i tre Aar endnu; i disse tre Aar vil Udvalget saa ved forenet Anstrængelse arbejde paa at finde en endelig Løsning. Ja, man maa indrømme, at den Sag er vanskelig — vanskeligere, end jeg havde troet — siden der behøves saa lang Tid til at faa den i Orden. Nu, det skal jeg ikke tale videre om, hvad der skal til, det skal jo til! Naar Finansudvalget og den meget ærede Kirkeminister absolut skulle have 6 Aar for at faa en fornuftig Fordeling af Realskolebidragene bragt til Beje, er det jo nødvendigt, at de faa de 6 Aar. Mindre skaar ikke til, det er givet, det er en Slags Naturnødvendighed, som man ikke kan rocke ved, og som man maa finde sig i. Det er i Grunden heller ikke derom, jeg vilde tale, det er ikke paa dette Punkt, jeg har stillet mit Underændringsforslag. Men medens denne Sag saaledes hviler, i det hele og store, medens vi vente ganske rolig i 3 Aar for at faa en nogenlunde fornuftig Fordelingsmaade bragt til Beje, er der dog andre, mindre Spørgsmaal, Realskolerne vedrørende, som vi kunne tage op, og som ikke berøre dette overordentlige store, voldsomme Spørgsmaal, der behøver 16 Mænds ihærdige Gaarige Arbejde for at bringes i Orden. Naar Staten giver Tilskud til en Realskole, forlanges der og har altid været forlangt en Betingelse — jeg sigter her til Kommunerealskoler, for de private har der jo været andre Regler. Naar Staten altsaa giver Bidrag til en Kommunerealskole, har der været stillet det uafviselige Forlangende, at vedkommende Kommune skulde have et godt Skolevæsen. Dette er ikke alene saaledes at forstaa, at vedkommende Kommune skulde have en god Realskole, for det vilde jo være meningsløst af Lovgivningsmagten, om den vilde give Tilskud til en Kommune, som har en god Realskole, naar Skolevæsenet i det hele og store i den vedkommende Kommune var i en elendig Tilstand. Dette har altsaa været anerkendt, og det kan maaste være, at alle Kommuner paa den Tid, de fik Tilskuddene, gennemgaaende have haft